

**THE SIGNIFICANCE OF
THE TENTH OF AV:
HISTORY AND
THEOLOGY**

וסיכה ונעילת הסנדל וחשמיש המטה (ו) וא"צ להפסיק בהם מבעוד יום: ג (ג) (ח) יכל ד' צומת הללו אם חלו להיות בשבת (ט) נדחיק לאחר השבת: הנה (י) ולא פלו (ד) [ב] עבר שנת קורס (יא) כשמיטת ומנהג ופל (כ"א) ולא יט טופה דום הפעמים עבר שנת טהנין להפלה מנהג ולקוחות ויחל (יב) ולא"כ עושין (ה) הטופה ויגיל מי רמי"ט סתף ד' אט משלימין הפעמים: ד' 'בשבת קודם לצום מכריו שליח צבור הצום חזן מ"ט באב וצום כפור וצום פורים וסימנן אכ"ף עליו פיהו (ומנהג האשכנזים שלח להכריז שום אמר מהס) (*):

ג טהה גולה ה יסר ר"ד סע זכר ועבר פ"ב סלמס פנ"ח ד טסדריס אורן טעמס יתקמס טעמס פי קמן וקארי

סדרה השי"ס

בשלה פרקים פרק רביעי תענית

כ"ט

עין משפט ט"ב מצוה

אנו נביים לאמר כי יסוד ודך פלגים לים . האלם חומר לתזונה אהר רליה להעריב ציור של מקום שהמים יפחל אחיך וחלי טעיה כך נקמה ויעלמה לך ידי ללא אנה לביה לאמר כי תפא ודך [אללים] לי לשן שאילה [כלים] כלומר ועלה כדי : ואמר רבי עבא בר פנינא ארוח סיום וכו' . תורה אור מהר לשון מהר עכשו כשהמול י"ט ימים מחדש חייך קודם עליית הענן פשו לה " והנה " היו בין דרך שלשה ימים ח' והצטרף מרים וחמש (ה) של כ"ט ימים שאלו בשר הוא ל"ט והנהא אשתא דמשה שלח מרגלים בל"ט דסיון : פני ארבעים נ"ה פד : ב' מסיון וכל מהמח הזה נמדי : הראשון בל"ט ופופס על ידי פי"ב . היט טעמה בל"ט דרגילין להחז בו רעוה : ה"צ מענגלין וכוה ט"ז זל : פולא עכ"פ . יום רלואן : ע"כ . פולא עכ"פ . עמיניה : זוקן . מקום טעון כעין חילטכא ועליו ל"ט טומדין לשורר : ועכ פליטס אט אונס וכרעס ילמיס ילמיס פי אלוט . בחמה אל נקמה ה' והא שר על יום רביעי והא דלמדי ליה צום רלואן חיליח בעלמח (ו) הוא זעל כשמייה כדלמדין בערדין (ד' י"ב) פי' חיליח קינה שק חרנט ונתן כן טוויאל ש"ל קינה (ויחולל מ) מול חיליח וכמו אל' ככתלה תגורח שק על בעל נעוריה נמדי : ויתנו אח קלם ויבבו העם בלילה והוא אמר רבה אמר ר' יודנן (ב) (*אוהו היום ערב) תשעה באב היה אמר לדה הקבה אתם בביתם בכיה של תנע ואני קובע לכם בכיה לדורות ודב הבית בראשונה (ג) דכתיב 'ובחדש החמישי בשבעה לחדש היא שנת חשע עשיה [שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבואדאק רב מרחם עבר מלך בבל החשי"ם וישרוף את בית ה' וגו' וכת"ב 'ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת חשע עשיה [שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבואדאק רב מרחם עמד לפני מלך בבל בידושלם וגו' ותניא א' אפשר לומר בשבעה שדדי כבר נאמר בעשור וא' אפשר לומר בעשור שדדי כבר נאמר בשבעה הא כיצד בשבעה נבנסו גברים להיכל ואכלו וקלקלו בו שבעי שמיני 'וחשעי סבך לחשכה הציעו בו את האור והיה חלק וחלק כל היום כולו *שנאמר 'א' לנו כי פנה היום כי יצפ צללי ערב והי"ט דאמר רבי יודנן (ג) אלמלי הי"ח באורו החד לא קבעתו אלא בעשדי מפני שחבו של היכל בו נשרף ורבנן אידאלא רפורענתא עדיפא ובשניה מצלן דרתיא *מגלגלין וכות ליום וכו' והנה ליום חיוב אמרו ב' כשדב בית המקדש בראשונה (ד) אוהו היום ערב תשעה באב היה ומצא שביעה דיתה ומשמדתה של ידו"ב דיתה חללים היו אומר' שיה ועומדין על חכנם

טו א טרע ד"ט דין קאמ:

ה"ח שפא בר פנינא ארוח סיום וכו' . תורה אור מהר לשון מהר עכשו כשהמול י"ט ימים מחדש חייך קודם עליית הענן פשו לה " והנה " היו בין דרך שלשה ימים ח' והצטרף מרים וחמש (ה) של כ"ט ימים שאלו בשר הוא ל"ט והנהא אשתא דמשה שלח מרגלים בל"ט דסיון : פני ארבעים נ"ה פד : ב' מסיון וכל מהמח הזה נמדי : הראשון בל"ט ופופס על ידי פי"ב . היט טעמה בל"ט דרגילין להחז בו רעוה : ה"צ מענגלין וכוה ט"ז זל : פולא עכ"פ . יום רלואן : ע"כ . פולא עכ"פ . עמיניה : זוקן . מקום טעון כעין חילטכא ועליו ל"ט טומדין לשורר : ועכ פליטס אט אונס וכרעס ילמיס ילמיס פי אלוט . בחמה אל נקמה ה' והא שר על יום רביעי והא דלמדי ליה צום רלואן חיליח בעלמח (ו) הוא זעל כשמייה כדלמדין בערדין (ד' י"ב) פי' חיליח קינה שק חרנט ונתן כן טוויאל ש"ל קינה (ויחולל מ) מול חיליח וכמו אל' ככתלה תגורח שק על בעל נעוריה נמדי : ויתנו אח קלם ויבבו העם בלילה והוא אמר רבה אמר ר' יודנן (ב) (*אוהו היום ערב) תשעה באב היה אמר לדה הקבה אתם בביתם בכיה של תנע ואני קובע לכם בכיה לדורות ודב הבית בראשונה (ג) דכתיב 'ובחדש החמישי בשבעה לחדש היא שנת חשע עשיה [שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבואדאק רב מרחם עבר מלך בבל החשי"ם וישרוף את בית ה' וגו' וכת"ב 'ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת חשע עשיה [שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבואדאק רב מרחם עמד לפני מלך בבל בידושלם וגו' ותניא א' אפשר לומר בשבעה שדדי כבר נאמר בעשור וא' אפשר לומר בעשור שדדי כבר נאמר בשבעה הא כיצד בשבעה נבנסו גברים להיכל ואכלו וקלקלו בו שבעי שמיני 'וחשעי סבך לחשכה הציעו בו את האור והיה חלק וחלק כל היום כולו *שנאמר 'א' לנו כי פנה היום כי יצפ צללי ערב והי"ט דאמר רבי יודנן (ג) אלמלי הי"ח באורו החד לא קבעתו אלא בעשדי מפני שחבו של היכל בו נשרף ורבנן אידאלא רפורענתא עדיפא ובשניה מצלן דרתיא *מגלגלין וכות ליום וכו' והנה ליום חיוב אמרו ב' כשדב בית המקדש בראשונה (ד) אוהו היום ערב תשעה באב היה ומצא שביעה דיתה ומשמדתה של ידו"ב דיתה חללים היו אומר' שיה ועומדין על חכנם

ט"ב מרח"ה

ט"ז זל : פולא עכ"פ . יום רלואן : ע"כ . פולא עכ"פ . עמיניה : זוקן .

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

סדרה השי"ס

ט"ז זל : פולא עכ"פ . יום רלואן : ע"כ . פולא עכ"פ . עמיניה : זוקן .

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

ט"ב א טרע ד"ט דין קאמ:

הלכות תשעה באב סימן תקנו תקנה

לד באר הגולה

בשומע חפלה ואם לא אמר לא זה ולא זה (ד) אין מחזירין אותו: הגה והמנהג פשוט שאין ב מלא דמי ת אומרים נחם רק בחפלה (ב) מנהג של ת"כ לפי שאלו הציחו ממקדש אש ולכן מחפלים או על הנחמה (רוקח ואסדרהס) מי שאל כתיב יאמר נחם (ג) (ה) כצרכי המון (מהרי"ל):

תקנה במוצאי תשעה באב אין אוכלין בשר. וכו סעיף אחד:

א יבטיב לעת ערב הציחו אש בהיכל ונשרף עד שקיעת החמה (א) ביום עשירי ומפני כך * מנהג כשר (א) ולא (ב) * שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין ליל עשירי ויום עשירי: הגה דס מחמירין (ג) * עד (ד) [ב] חלות היס ולא יומר (הגהות מיימוני) אס חל ת"כ בשנת ונדחה ליום א' (ג) [ג] מותר לאכול בשר ויין יום ב' (ד) אכל בלילה (ד) [ד] אסור (ה) מטיי אכלות של יום (מהרי"ל):

תקנט מנהגי ת"ב ודין מילה בתשעה באב. וכו יי סעיפים:

דרומא נתין חנה צפוראי נהגין חדשה מיבריא נהגי שבתה חורין רבנן ושיכריא למנהוג טרבנן דציפורין * רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא ברין היה שיה מתענן בעשירי שבו נשרף בית אלהי וחסת בתשעי שבו התחילה הפורענות * ותני כן בשביעי נכבו לחוט בשמיני היו סקרין בו בתשעי הציחו בו את האור ובעשירי נשרף רבי יהושע בן לוי ציים תשעי ועשירי רבי אבון ציים תשעי ועשירי רבי לוי ציים תשעי וליל עשירי * ר' בא בר זבדא בשם רבי תנינה ביקש רבי לעקור תשעה באב ולא תניח לו אמר לו רבי לעזר עמך הייתי ולא איתאמרת הכי אלא ביקש רבי לעקור תשעה באב שחל להזות בשבת ולא תניח לו אמר הואל וניחה ידוה אמרו לו ידוה למחר וגוי

ירושלמי
תענית
פ"ג ה"ו

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

עין משפט
נר מצוה

ורחין בקרונה של נשרי. לא דוקא בקרונה אלא כלומר בקרונה ולא חלף מאי איריא לרחן אפי' לאכול נמי מותר כדמצינן בריה (דף יח) אין לרה ואין שלום רע מתענין לא רע אין מתענין וי"ל דבין דקבלוהו כבר אכזזיט על מלמס מסתמח נס הס קבלוהו: **ובקש** לעקור תשעה באב ולא יהו לו. קשה היכי סלקא דעתך דהאי חנא [ורבי] היה רולה לעקור ט' באב לגמרי והא אמרינן (תשעה דף ז:) כל האוכל ושוחה בתשעה באב איט רואה כנחמה של ירושלים ועוד דהא אין בית דין יוכל לבטל דברי בית דין חכירו אלא גדול הימט כחכמה וכמנין ויס לומר דלא רלה לעקרו * אלא מתמרח שיש בו יותר משאר תעניות וי עני יס לומר דלה לעקרו מתשיעי ולקבנע **בעשירי בלחמי ר' יוחנן (ספ כט):** * **איט הוא חסם קבנעיה בעשירי:** **שאסורים** כהספד. השיב רש"י וכו' מי נתן כח לימי מגילה אסתר לרחות אביהם * אי איתא דכהספד נאסר משום ד רבתי ימי משחה ושמחה והא חזינן דכולי עולמא נהגו בו היהר אלא * וחיל לא הי אלא לענין שאין טפלין על פניהם דלא היו יום לרה אלא יום שמחה: **והא** רבי בשבריא הוא. גראה שיה (ו) בימי אכזזיטס כשהיו יחד כדאמר במס' ע"ז (דף י') שגלה לשחרר בני שבריא ממס

בקרונה של נשרי. ביום האור כפרהסיה בשעת הלך קדושת: ולא פוזו לו. מחשבה באב: אפר לפניו. [לפני] ר' אלעזר: לא כך פייס. לא ביקש לעקור לגמרי אלא לתה שנה בלבד: מוכיח פשיטא-אלו לא שמעתי (ג) הייחד פועה כדבר פכסיו טוב לי שלימדתי הורה אור האלמ: בר ארביסר פוס. לא היסה (ג) מן האוקתי: ופכריס טוקפס טוקפס פייפוס יפוספ. לקון ילפינן מקרא: וכו' פשיטא לייס. שהיה מבני חמיסר מי שר בארביסר כמלאכה: לא נלרפס. כמגילת תעניה שהיה כבר כחוכין כמגלה אסתר שאסר כהספד ותעניה אלא לאסר כו': עדי פייפוס. זורע פשקן: בר יופיס פוס. שקראו בו בני עירו: אפילי חמא בר יומיה היה גרסי' רבי שנסע טעיה ביום שקראו ט טעע ודקא קפיה לך יום טוב שאסר בעשיית מלאכה האר קרא דנתיב שמחה ומשחה ויום טוב טעב מעיקרא קודס קבלה אכל בשעה קבלה לא קיבלו עליהן אלא שמחה ומשחה לאסרין כהספד ותעניה אכל ייס לא קיבלו עליהן: וכאסרין דרבי לא נסוג גרפינן. כמקדס של רבי לא נהגו איסר כדבר: נפייס על שפסס. דכין דשריס יום שמחה הוא מותר לנטוט נעיסה של שמחה: כדענין פכרו עלו. י"ג תעניות שביד מתענין על הגמשים: ולא טעע. מן האמריס פפפפפין. בעשייה וכבנין: והא (ד) נפייס נפייס על שפסס.

סמור
השם

פירוש
טעמן
עוד
קדוש

אבל לאמחו של דבר נלמד דבר יחשב ביום שני, ודוקא
כשני הימים עומדים בספק, כדן דברים המסופקים,
ס"ל לברין שיקרא בראשון וכיוצא ביד, משא"כ ביד שיום
בראשון הוא ספק ח' ספק ע' ויום השני הוא ודאי ע' מעט
שיחשב בשני כשיגיע לעברו המעברי של קו הארץ. — וציווח
לפי"מ שראינו בחי" ח"ם למ"י פסחים (כ"ד: ד"כ לקביעת
דירתא) שז' וניל דייחשב ביום שני שהוא ספק ע' ספק ח',
דאי"נ ויהי יום עשירי, האר"י חי הוינא החס קבענא לי בשעירי
משא"כ כשיחשב ביום שהוא ספק ח' ספק ע' חלו הוא יום
ח' ולא הועיל כלום עכ"ל. מבוחר ולענין ע"כ גם כשני הימים
הם בספק גמור יש להחשב ביום השני שהוא ספק ע' ספק ח'
ולא ביום בראשון שהוא ספק ע' ספק ח'. ומכא"כ ביד שיום
ראשון הוא ספק ע' ספק ח' ויום שני הוא ודאי ע', כנלמד
וכן.

הערפה בערב יום ט' כי ינפו ללוי פרז של יום י' עסיה סולך ודולק בו כל היום כולו עד כי בו
ינפו ללוי פרז: לא קבעתי אלא ב' מפני שרוב ט'. יש לדקדק בזה דהא איסו טופס קאמר לפיל
דמיום בלא מרגלים כפ"ב נקבע בו ביום נכיה לדורות ולשיטת התוס' נוחא דביאת מרגלים סיה
ביום ט' בערב ואח"כ בליל י' היתה נכיה שנקבע אז נכיה לדורות דו"ק: בגלגלין זכות ליום זכאי
ט'. כל המאמר מפורש בפ' אין נערכין: ע"ב ט' באב היה ט'. גם בכאן אין נראה לפרש שבערב ט'
באב מתע ביום ח' דהא ביום ט' באב האינו בו הארז ואי המחלת כניסת העובדי טוכבים להיכל קאמר

מהר"א
הדנין ט.

מכת חינוך משנה י"א

והנראה לענ"ד ונסקא מינה לדון גם כן, דלרבע לומות הללו מדברי
קבלה אין נקבע להם יום מיוחד עשרה בטבת או חשעה באב
וכדומה, רק הדברי קבלה הוא על אלו המדשים דנטבת וחמור ואז ומשרי
מחוייבים להחטות נהם יום אחד, אבל לא נחייחד יום מיוחד רק לחיה יום
שרולה יוכל להחטות רק באלו המדשים"י, וראה לדבר דבפסוק [וכריה ח',
י"ט] אינו מטאר לחיה יום כלל, רק לום הרבעי ולום החמישי ולום העשירי
דהיינו המדשים אבל לא באיזה יום. ואיכא לך עוד ראיות ברורות בעוה"י.
דהנה בראש השנה י"ח ע"כ פליגי ר"ע ורבי שמעון, דר"ע סוכר לום העשירי
היינו עשרה בטבת שבו סמך מלך בבל ורשב"י אומר זה חמשה בטבת שבה
שמועה לגולה וכו', וקשה דהם היו חיכך לאחר חורבן כדוע ומאי פליגי, פוק
חזי מה עמא דבר ומה היו עושין נבית שני דאז היה ששון ושמהה באיזה יום
היו עושין, ונבית שני היו מנאים בית שמאי ובית הלל וחר מקבלי המורה
והיאך שכחו הדבר. וגם שם מטאר דמחשבה במח הונקטה העיר כמטאר
ברמיה [נ"ב ו'] ואין מחטין בשנעה עשר, ומחרן רבא דבית שני נחרב
בשנעה עשר ט, ומוכח בתוס' שם ד"ה זה, ובי"ם שני חמיר לן על כן מחטין
בי"ו. וחמיה גדולה היאך יכולין אנחנו לעקור דברי קבלה שהוא כמורה הוה
להו לקטע גם י"ו ט, ואי משום דקשה על ה"ט, מ"מ היאך יוכלו לעקור
דבר מורה בקום ועשה לאכול ולשמות ושאר ענינים שהוא מדברי קבלה בשעת
השמד ח"ו כמטאר בראשונים [רמב"ן במורה האדם]. ועוד דר' יוחנן אמר
[מענינא כ"ט ע"א] אילו הייתי שם קבעתי בעשירי ורבנן אמחלמא דפורענחא
עדיפא, והיאך אילו היה שם היה קובע בעשירי ובי בדדיה הדבר מלוי הלא
הוא מדברי קבלה כך היה רצונו יחברך וגיזרת הכתוב הוא.
אלא ודאי הוא הדבר אשר דברתי בעוה"י, דהקבלה לא קבעה יום מיוחד
כלל רק המדשים ובאיזה יום מודע שרונים מחטנים, וכן בימי ששון
ושמהה באיזה יום שרונים במדשים הללו עושין ששון ושמהה, א"כ נבית שני
היה כל מקום נוהג כמו שהיו רוצים, ואשרי זה בשמרת הבית בשניה והיו
רוצים לקטע הימים הללו לכל ישראל כשהו, כההו דחקיעות דהתקין רב

Gen
1000

פסלו ככאן כתיב: ססקות כמנהגתינו. האחד למס און מחפצין כחשפה כחמו
מפני שכו הונקפס הסיר כרשונה כמו שאלו מחפצין כפסרס כסכנה על סמיכת
מלך ככל . ושוד למס אלו מחפצין כשכפה פסר כחמו מפני שכו הונקפס
הסיר כשנים ואלן אלו מחפצין על סמיכת רומיים כירושלם כשנים . וכזה הספק
דחק עלמו רבינו כרמבין ז"ל כהלכר אכלי יכנה יקחאו סמפיין מסס . ואינו
מספיק אלא אס נוסף ונלמד שהנכחיים שתקטו לוס כרביעי לא ייחדו כזה
אי זה יום וכניחו הדבר מסור לכיד לסלפלו מיס אל יום פל לרה כיולא כזה
ויסל הבקיעה כין שחסי כפי כו או כיום אחר כל שסיח כחמו חדש הדבר
מסור כידן לקטמו כיום הבקיפי ונרלי ודלי שחס הונקפי כסיר כחדש אחר
כיו מחפצין כפי כרביעי ולא סיינו מחפצין כחמו חדש שנכפס כו כיולא
כחפנית של סמיכת יד על ירושלם שאלו מחפצין פל כרשון ולא על שי לסי
שך סקס כנכחיים כסיו סמוי כאלו סלרביי חודשס אכל לא סקסידו פל
לחס יום מסס ולכד שחסי סרה מפין כרשון כנן בקיפס ספיר לו לאמי
שך סוס כנכחיים כחוס סקלס כשכיים סקסס ספיר כיו כמנח ופליס מקט
לום כרביעי לחודי ככחיים וכזה כסלסן זס סססן . וסססן ספיר סח סל
מלינו רמז ככמו לספירס כין לום סכרי כאלו סכחון ומסננו

ססרת
היטס

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית כו

עין ששפט
נר סצוה

לד א מיי סרל סכני
תענית סלכס סו
(וסופיט א"ח ססן
הקסס ספיף י"ח)
א ב רי"י ס"ז סלכס
כני מקדס סלכס א
סנן ספיין קפס :
ב ג מיי סס סלכס ג
ג ד מיי סס סלכס ג
ד ה מיי סס סלכס ו
ה ו מיי סס סלכס ו
ו ז מיי סס סלכס ח
ז ח מיי ס"ה סלכס ח
ח ט מיי ס"ה סלכס ח
ט י מיי ס"ה סלכס ח
ססן ספיין קפס :

שאני בני מחמד דלמינו כהו סכרות . ולהבי הו לומרים כלל
הגדול קדס שיאלו ושחו וכפסוקי דומרה טהנין למר
סחרס ודווקא ככפסוק דומרה קדס התפלה אכל כשעת הפלה און
לומרים אחר אלא כנפס כשכפה וככרס מלחה :

אלו כנפס כשכפס . מחוך סכחוב ט טחן לחס לכל כסר (חלסיס
ק"ו) נלה להאמר על הכשע : דלפי נוכר . סס ארס לו מקס :
דכפס ככפס : יין וסכרות ופשפי ולא יאמרו הלל :
הדרן עלך סדר תעניות אלו
תודה אור

הדרן עלך סדר תעניות אלו

בבל יום שש ט הלל און ט
מעמד סחרות . סי' דהייט
הטובה דכשאר יום טוב לא משכחם
לה בלא קרבן מוסף :

קרבן מוסף און ט נעילה .
פירוש יום סקרבין ט
מוסף און ט נעילה לפי סטרוחין סס
כמוסף ואון להס פנחי לומר נעילה :

קרבן עניס און ט מנחה .
מאס דעד המנחה הו
סרודס כקרנן העניס אכל יס כו
נעילה דכל ק לא הו מלחמים
עד שעה נעילה דלמר כן סוחי
ק הו וכו' :
מנחה

רבינו הנאל
בשלשה פסוקים
ב ש ב ג
המניס טמאן אה
כפיהס כו' :

רבינו גרשום
בשלשה פסוקים טו'
בתעניות
ובשבתות וד א י
סכסרת און ככל יום
אלא לכך חשב פק
כאני עכסו דלא כל
ישראל און אלא סל
אחו סכסר ובתעניות
יס כל ישראל ויס
ססן ספיין קפס :

הנהגת הביה
(א) תעני כל יום סס
ט הלל און ט הממד
כסרת טו און ט
נעילה טו און ט
מנחה טו כול וכן
כמנח : (ב) סס כפיין
ט כני וסחי . רב סרל
זחל : (ג) רש"י דס
כניס טו כיו סוליס
לחוסים כניס טו על
קנן אהיס וכסל סו
ט כול וסרל (ג) ר"ה
כו יום רי' און יו'

אלא על נפש שבועה וכרס מלאה אינו הוא
רב פפא איקלע לבי כנישאת דאבי גובר
וגזר הענית וירדו להם גשמים עד הצות
ואמר הלל ואחד כך אכלו ושחו שאני בני
מחמד דשביד בהו סכרות :

הדרן עלך סדר תעניות אלו

בשלשה פסוקים בשנה כדגים נושאין
את כפיהן ארבע פעמים ביום
בשחרית במוסף בכנדה ובנעילה שיערים
בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים אלו
ההדרן מעמדות לפי שנאמר יצא את בני ישראל
אח קרבני להמי יוכי היאך קרבנו של
אדם קרב והוא אינו עומד על גביו התקינו
גביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות

על כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כדגים של ליום ושל
ישראלים והניע זמן המשמר לעלות כדגים וליום עולים לירושלים וישראל
שבאותו משמר כתבנסן לעריהן וקראין כמעשה בראשית (ואנשי המעמד
היו מתעניין ארבעה ימים בשבוע מיום ב' ועד יום חמישי ולא היו מתעניין
ערב שבת מפני כבוד השבת ולא באחד בשבת כדי שלא יצאו ממנוחה
ועונג ליגיעה ותענית וימרתו) **כיום הראשון בראשית ויהי רקיע בשני
יהי רקיע ויקו המים בשלישי יקו המים ויהי מאורות ברביעי יהי מאורות
וישרצו המים ברמישי ישרצו המים ותוצא הארץ בששי ותוצא הארץ
ויכלו השמים פרשה גדולה קורין אותה בשנים והקמנה ביחד בשחרית
כמוסף ובמנחה כנסין וקורין על פיהן כקורין את שמע ערב שבת כמנחה
לא היו כנסין מפני כבוד השבת כל יום ישיש בו הלל אין (א) מעמד
בשחרית קרבן מוסף אין בנעילה קרבן עצים אין במנחה דברי ר' עקיבא
אמר לו בן עזאי יכר היה רבי יושע שונה קרבן מוסף אין במנחה קרבן
עצים אין בנעילה חוד רבי עקיבא להיוח שונה כבן עזאי זמן עצי כדגים
והעם חשעה באחד בניסן בני ארח בן יהודה בעשרים כחמו בני רוד
בן יהודה כחמשה באב בני פרעוש בן יהודה כשבעה בו בני יונגב בן
רכב בעשרה בו בני סגאה בן בנימן כחמשה עשר בו בני (ג) ותוא בן יהודה
ועמם כדגים וליום וכל מי שמעה בשבטו ובני נוגבי עלי ובני קציע
קציעות בעשרים בו בני פתח מאב בן יהודה בעשרים באלול בני ערין בן
יהודה באחד בשבת שבו בני פרעוש שניה באחד בשבת לא היה בו מעמד
שהיה בו הלל וקרבן מוסף וקרבן עצים חמשה דברים אירעו את אבותינו
בשבעה עשר כחמו וחמשה בחשעה באב *בשבעה עשר כחמו

פרקים כמסוף .
מפרס כגמרא :
נעילה עשרים . מפורס ככרסח
ירושלמי כפרק הפלה השחר יומי
נעילה יס אחרים נעילה ספרי מקדס
וי"ח נעילה ספרי סמס סטעליס
לחון לפה ערב כגמרא הפלה וטהנין
הו להפלה הפלה נעילה ככל
התניס כדרך סמפללין כיוה"כ :
אלו סן סממדות . התחפצין מהללין
כעריהס שיחקבל כרשן קרבן לחיהס
כלקחן : לפי סנלמר לו אה כני
ישראל וכו' . סהתמד כח מן הסקליס
של כל ישראל וחי אכסר סיהו כל
ישראל עומדן סלגבי קרבנס ומיט
ממדות להיות כמקומס : נכויס
סרלשונים . סמול ודוד כגמרא
מפרס : פל כל ספסר . ארבעה
וספריס סממדות של כניס הו
וסמול ודוד חיקטס ועל כל סממר
הה מעמד כירושלם סקטעיין
ועומדן כסיר וסמדין על קרבן
לחיהס ולכד אלו הדריס כירושלם
הו סממדות ככל סיר סיפירל
כחלקו לכדי סממדות כנגד ארבעה
ועשרים סממדות כדהיא ככרייהל
של מ"ס מדות וסייט דסנן היה
סממד כירושלם כניס לייס
וישראלים : כסניס וליס . של סממר
הו עוליס (א) כירושלם כניס
לעטרה וליס לביד ומכל סממדות
הו קנטעין כירושלם לסמד על
קרבן לחיהס : וספסר הו ספסנסין
לפריסס . ומחפללין על קרבן
לחיהס שיחקבל כרשן ומחפצין
וסוליאן ספר סרה כיום תעניס :
וקורין כספסר כרלשיס . וכגמרא
מפרס סממל : כיום סרלשון . של
סטוט : קורין כרלשיס כו' . פרסה
כרשונה ופרסה יהי רקיע לפי סלון
כפרסה כרלשיס לכה ס' פסוקיס
כדי קריאה כהן לוי ישראל וכן סולן :
כשפי וסולל סרלן עד חילול . לפי

יחל סו
ססס ס
ס"ס אס"י
יירובל ס'
מניח ס

בשלישה פרקים פרק רביעי תענית כו

מנחה ונשילה לכל יומא שיהי כהו סכחה נגדו רבנן. אלוט
צומח דתענית לילה כהו סכרות וקפיו דהלא ממש
דמנחה שיהא סכרות ובפיק דשנת (ד' . וס) קאמר בהדיל
דמנחה לא שיהא סכרות וי"ל דהא דקאמר הסם דמנחה לא שיהא
סכרות ר"ל לגבי ערביה סכרות

נשכחו הלוות (ה) ובמל החמיד והובקעה
העיר ושרף אפוסטמוס את התורה (ו) והעמיד
צלם בהיכל בתשעה באב נגוד על אבותינו
שלא יכנסו לארץ וחדב הכית בראשונה
ובשניה ונלכדה ביתר ונרשעה העיר
משכנסם אב ממעטין בשמחה ישיבת שחל
תשעה באב להיות בתוכה אסור מלספור
ומלכבם ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת

נשכחו הלוות (ה) ובמל החמיד והובקעה
העיר ושרף אפוסטמוס את התורה (ו) והעמיד
צלם בהיכל בתשעה באב נגוד על אבותינו
שלא יכנסו לארץ וחדב הכית בראשונה
ובשניה ונלכדה ביתר ונרשעה העיר
משכנסם אב ממעטין בשמחה ישיבת שחל
תשעה באב להיות בתוכה אסור מלספור
ומלכבם ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת

מנחה
נשילה
יומא
שיהי
כהו
סכחה
נגדו
רבנן
אלוט
צומח
דתענית
לילה
כהו
סכרות
וקפיו
דהלא
ממש
דמנחה
שיהא
סכרות
ובפיק
דשנת
(ד' . וס)
קאמר
בהדיל
דמנחה
לא שיהא
סכרות
וי"ל
דהא
דקאמר
הסם
דמנחה
לא שיהא
סכרות
ר"ל
לגבי
ערביה
סכרות

דמנחה לאו כלום (נגבי שבת) דיוטר
סכית סכרות בערבית (יוטר) מנמנה
אכל לטולס מנמנה שיק סכרות
נגבי סכרות ומובק :

ומאן דלמך נהגו אורויי נמי לא
מרוין . פירשט זפ"ק
דראש השנה (ד' פו ד"ה וז) :
והאידינא נהגו עלמא דפריסי
כהי דייהו במנחה

רב תלמי

רבינו תנאל

כחב על יד שנתחכה מן האלם
אנה לבי לארזי בידיה לטמר בית
של הקי"א (אשלמה ליה לטמר וכמך
תח לו ויש מפרשים דהכינה היה
על האלם האלם והיק אכתי עליה
ביתה לטמר איה ריח להתריב
לסקחם ברוך הוא שחכתי :

בתבא נדחא אתא ותברינו ללחוח וכתיב
ויהי כאשר קרב אל המצבה וידא ארבע
הענל וישלך מידו את הלוחות וישבר אותם
תרח הר : במל החמד גמרא : הובקעה
העיר בריה והכתיב בחדש הרביעי
בתשעה לחדש יחזק הרעב בעיר וכתיב
בתייה ותבוקע העיר וגו' אמר רבא לא
קשיא כאן בראשונה כאן בשניה דתניא
בראשונה הובקעה העיר בתשעה בתמו
בשניה בשבעה עשר בו : שיר אפוסטמוס
התורה נמרא : העמיד צלם בהיכל מגלן דכתיב ובעת הוסר התמיד
ולתח שקין ישמם וחד היה והכתיב ועל כנף שקצים משמם אמר רבא
חרי הו ונפל חד על תבריה ותבריה ליה לידה ואשחבת דהה כתיב (ה)
אנת

ארכא מ' יוס כד רסין שהא מלא
גוי"ל דתמו הרי מ' יוס שפמד משה
כרג : גמרא . ק קובנט מלכותי :
ומעט סופר ספמיר לפס שקן
שופט וגו' . דכעה שהסר ונחכסל
התמיד נלחש הוס נתן שקן שומס
רהיט העמד ללס כהיכל : ס"ג
והא כפיט על כנף שקוליס . לטמר
הא כתיב קרא אחרונה דכתיב ביה
שקוליס דמשמע חרי : פרי פון
התמיד מנשה כהיכל : ונפל חד
על סכריס וקטעיס לידים . והקטע
לא קא חסיב והיט דכתיב שקן אחיה
ספסכס דפסינ . על הוא ללס הכי :
אנת

מנחה
נשילה
יומא
שיהי
כהו
סכחה
נגדו
רבנן
אלוט
צומח
דתענית
לילה
כהו
סכרות
וקפיו
דהלא
ממש
דמנחה
שיהא
סכרות
ובפיק
דשנת
(ד' . וס)
קאמר
בהדיל
דמנחה
לא שיהא
סכרות
וי"ל
דהא
דקאמר
הסם
דמנחה
לא שיהא
סכרות
ר"ל
לגבי
ערביה
סכרות

שהתנו בגזרתם דבזמן שיש שלום ואין שמד
היו לששון ולשמחה, וכשאין שלום ואין שמד
רצו מתענין רצו אין מתענין וכדכתי' בדוכתא,
וכיון שגזרה הראשונה במקומה עומדת למה
נעקר ט' תמוז ממקומה. וי"ל¹⁶⁰ דכיון
שחזרה הבקיעה בחדש זה בשניה א"א שלא
להתענות עליה, והיה הדבר קשה שיתענו בטי
[בן] ובי"ז¹⁶¹ וכיון שחרבן בית שני היה אבל
חדש וחמיר להר טפ"ז¹⁶² קבעו הצום בבקיעה
שניה, ואף בתחלה לפי שהיו יודעים זה גזרו
הצום סתם בחדש זה, ולא סימנו יום מסויים¹⁶³,
ועד שכיון שהדבר נתלה ברצון כשרצו צבור
וקבלו¹⁶⁴ עליהם בי"ז בו, אבל שאר הצומות
שלא נשתנו ולא היו אלא בבית ראשון עומדים
בגזרתם כבתחלה, וכבר פירש' במס' ר"ה¹⁶⁵

קפה רחוק בי"ז בתמוז. ועל זה שינוי¹⁶⁶ ה' דברים
אירעו לאבותינו בי"ז בתמוז וה' בט' באב
לומר כי מימי¹⁶⁴ הצומות האלו¹⁶⁵, לפי¹⁶⁶
שהשלים ענין תענית צבור דאקראי בא לפרש
הצומות הקבועים, ולא איירי¹⁶⁷ באותן שהיו
ג"כ בבית שני, ויש להם¹⁶⁸ הטעם שהרי אמרו
בברייתא¹⁶⁹ שבראשונה הובקעה העיר בט' בו
אלא שבשניה הובקעה העיר בי"ז בו, וד' הצומות
גזירת הראשונים היו על חורבן בית ראשון
וא"כ למה בטלוהו, וא"ת כי בבנין בית שני
בטלו אותן הצומות, א"כ למה חזרו להתענות
י' בסבת וג' בתשרי, אלא דאי לא בטלוהו
שיודעים היו שעתיד המקדש ליחרב, אלא

אח תקומת הלכות תשעה באב

א כתיבה רחוקה... כ כתיבה רחוקה... ג כתיבה רחוקה... ד כתיבה רחוקה... ה כתיבה רחוקה... ו כתיבה רחוקה... ז כתיבה רחוקה... ח כתיבה רחוקה... ט כתיבה רחוקה... י כתיבה רחוקה...

תקומת א ממז דברים רעים... ב אין מחמת נס'... ג כתיבה רחוקה... ד כתיבה רחוקה... ה כתיבה רחוקה... ו כתיבה רחוקה... ז כתיבה רחוקה... ח כתיבה רחוקה... ט כתיבה רחוקה... י כתיבה רחוקה...

הלכות תשעה באב ושאר תעניות

תקומת א ממז דברים רעים... ב אין מחמת נס'... ג כתיבה רחוקה... ד כתיבה רחוקה... ה כתיבה רחוקה... ו כתיבה רחוקה... ז כתיבה רחוקה... ח כתיבה רחוקה... ט כתיבה רחוקה... י כתיבה רחוקה...

תקומת א ממז דברים רעים... ב אין מחמת נס'... ג כתיבה רחוקה... ד כתיבה רחוקה... ה כתיבה רחוקה... ו כתיבה רחוקה... ז כתיבה רחוקה... ח כתיבה רחוקה... ט כתיבה רחוקה... י כתיבה רחוקה...

תקומת א ממז דברים רעים... ב אין מחמת נס'... ג כתיבה רחוקה... ד כתיבה רחוקה... ה כתיבה רחוקה... ו כתיבה רחוקה... ז כתיבה רחוקה... ח כתיבה רחוקה... ט כתיבה רחוקה... י כתיבה רחוקה...

דבריו גאון
ס' תקומת

ד וד' צומות הללו הרי הן פשוטין בקבלה ע"י הנביא זכריה וכו'... וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לשאון ולשמחה... כהן חידכן בית שני רמזו נהגלדו ונתפוצצו לארבע רוחות העולם ורחוק שיתענו במ' וביו' אין נודוין עד הציבור יותר מראי והב"י הביא בס' ר"ז גדליה טעם גד"ה ומהה ליום מהד פ"ט ומ"מ ח"ן לו דין חשונה היתה לטעין נטל בית כיון דנטל באגים ק' הוא ולא דמי לתענית הגדולה משנת ליום א' דהכל דחיים החיים שא"כ נ"ג' שלל באגים טעם וכחמקת הדין פ"ט :

אחריו עמו : (ג) שבעי שאח לארד הדמיה . דסדר בעד בסוף נאמה
 סקרה וכו' דקייט יום שלארד תמן הורה הוא היה המלח' מ' יום
 סדלסלס שבעים תמה להנחה שבעה לחיות עם עם ה' לקבל הלוחם : מ'
 יומי : ואי שיהו סדר והיטע' מ' יום שליתן יום ולילו כעט חס עליהו און
 לילו שני בעהו דו' בסוף מלה תנא' מ' יום
 סלן בידי בעהו דקייט כ"ד דסוף וע"ו
 דמאז כיון שבעי יום מ' ולא נח שבעים
 סכח דהלכ' היום כעלו ואזח היום שגלה
 חן המון נחול' גבל' מ' יום נסו' כהמנו :
 חט ידעו להבחין . כי תמה להיות אב
 בגמה אבי בנינו הקולה ואור קול
 ענות אבי שיהו והסע לא הכין להבחין :
 א"ר יסא . מ"ו קול ענת קול שיהלכון
 לעט"ס אבי שמע : און כל דור ודור .
 כמות' כל שרענות מוסרין לענשי תעל
 של עול א"ז שכל דור מוסרל תעט
 משני' העול ולי' דילוף מדתניב ונתט
 לשלם וסמך כל על ונתט ה' על הדיע
 וני דסיק ותנא לשלם טון העול לעיקר
 רעם ה' : אונק . תסק' קטן כנ"ל קרין
 ארזי' ארעין : כלל יסא חס דן אחרות .
 דא"ר' כסא אל יחשע אחר קול עט"ס
 אבי שמע אפי' לא סבר הלוחם עד
 סכח אל התמה : כל על לא יאכל בו .
 והיטע של סכח ארזי' מחמת מילה וחי'
 אלא תעביב מילה ארזי' ואפי' לא יאכל
 ט : המרה . שרחה הדמיה של המטה
 כעלוס כח ויסרל עומרס לא כ"ס שאין
 דודו לכן : י"ה עשה שערות . מיתור'
 חזק קדרס לשון י"ד א"ז מלח' חיל
 כצמ' : ביקק הק"ה לענשן . שאין ראיין
 לכן צנני' לענשו אלא יעט חסנה נעוה
 פל ארזי' מעט דרדיס מדתניב ואתעט
 בעי הלוח' ליל להקסיס אפי' נבר היו
 כידו דתניב לעיל מ"ה' ופי' לחת הכרית
 על צדי די אלא דה' מוספן כמ' : ולכל
 היד כסוף . ל"ל דהר כנר נאמר לכל
 כאחוס ואחוסים אלא לכל היד היקף
 היטע מה שבעה כמ' יד : י"א שלמא וכו' :
 הק"ס' תנא' ואור' י"א אלתא ליד הנברה
 יוד ממני (וכו"ס' נביה והק' כפי' וחי'
 נדך) : הלא'ו כיו' מבקשן לשחח . כדך
 על סכרסלס שזקף' והק'ן לחור אל מקורס
 כענש' אלא הלוחם מקורן מלמעלה לסיק'
 רע לחור לעס : והי' תמה חוספן .
 להלוח' לישראל עד כמה נרס המלח' :
 הכנש ענתו שח . אף כ"ו' שהו דהק"ס
 י"ט היו דוד שער ע"ג הק"ק' : והכנש
 היה סיכנ' . כענש הסיכל הגוף : כיון
 שערס הכנש . ע"ו גדרה אף תמה המלח' :
 כענינה תחט ולא היה כה כידו לענש הכנש
 עד וכל ט' : כדוד על דיו אל תמה .
 לאחז הוא' ארעיים סכח : היו משלל'
 לעס . ארון שבעים מורין מעל החמה
 עד קשה של וצ' מחסמה האגב לארון
 שבוך לקטן עי' אמידין : עי' גדי' .
 ארזי' דרין להמדין : סדי' ר"י בן צנא .
 בעריות ע"ו : ה"ו וכו' מעלין לכן עי'
 כעס' ובסוף אלטל לעס כי קשה אל
 וכן ובעט לעס עי' חידים : עד שצנ'
 הסוד . לפרנ' כענשה סן חוט כעבורין
 ארזי' : וקסן . הסוד תנ"י מ' סרסס א"ז
 ממדינ' א"ז קסן מ' פרסס שבעט כ"ס
 ען חך גפילטא המדיע' כענשה : ופי' ד
 כידנ בעי' לעס' וכו' וזה ארזי' הכנ' סדי'
 כ"ו : הקבל' תעבות' י' סלן . מרוב
 סדי' עט כענשונה וצ' רנה המקור'
 לענת תמה סמטה רס' לרנ' כעניטל אפי'
 ענתו כנרה : ה"ו מה נאמר . עדין לא יחיה'
 כדף . וכן מה שערס כח עדין סל' כדף על'
 ח"ל דעל בקרעה היד' אמה דכ' כתיביתו

וינחרשה העיר . (ג) *כתוב יושבן כבוד ה' על
 דר סיני ויבסוה הענוששת ימים ויקרא אל משה
 בזים השביעי ויעל משה שביעי שהוא לארד
 הדיברות ותחילה לארבעים אבר להן משה
 ארבעין יומן אנא מיעבר כמורא כיון שהגיע
 ליום ארבעים ולא בא מיד יורא העם כי
 בשש משה לדרה מן הרוביון שהגיע שש
 שעות ולא בא מיד יוקהל העם על ארזן
 ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילבו
 לפנינו וכו' יודבר ה' אל משה לך רד כי
 שחת יעמך וכו' וישמע יהושע את קול העם
 ברעה ויאבר אל משה קול מלכה בכחנה
 אבר משה אדם שהוא עתיד להנהיג שררה
 על ששים ריבוא אינו יודע להבחין בין קול
 לקול ויאמר אין קול ענות גבורה ואין קול
 ענות חלושה קול ענות אנבי שומע אר' יסא
 קול קלוט עכו"ם אנבי שומע ר' יוחן בשם
 ר' יסא *אין כל דור . דודר שאין בו אונקי
 אחת מחטא של ענל יידי' כאשר קרב אל
 המחנה וירא את הענל ומחלת *רבי חלקיה
 בשם רבי אחא מיכן שלא יהא אדם רן
 אומדות *דרש משה מק"ו מה אם פכח שרוא
 ימצוה יחידית נאמר בו *כל ערל לא יאכל
 בו התורה שכל המצות כלולות בה על אחת
 נכמה וכמה וייתר אף משה וישלך מידי' את
 הלחת וישבר אתם תחת הדר תני ר' שמעאל
 הב"ה אמר לו שישברם שנאמר יאבתב על
 הלחת את הדברי' אשר היו על הלחת הראשוני'
 אשר שברת אמר לו יפה עשית ששיברת *ר'
 שמואל בר נחמן בשמ' ונתן הלוחות היו ארזין
 ו'טפחים (א) ורחבן ג' והיה משה תפיש בטפחי'

נחלי המזוה שאל תלך תבנה ואלך נאל כיד כעלום ארזו טלס והיה
 לנה גדולה כע' דרין המקדש : הגדה העיר : כדתיב לון ערה חרס שערס
 כלה ועשה נעשה חרסה . תכננס אב המעין כענשה . כה' דהק' כסוף ע"ק
 תתעין מתא ונתן ובענן אל אמה : (ג) *כתוב יושבן כבוד ה' על
 סיני וכו' . הפרס האך כלל ה' ימים
 כ"ו בכתו . כי כענר הלוחם : אונק
 ארזי' אל שרענות מרנח תנילו של עול :
 סל' י"א חס דן אחרות . הלוח' דענא
 עד דרלח או י"א נבר כענזי הדמ' :
 בימי תכניתו ין וכו' . גרביקן לאל לעיל כפ"ד
 דנרטי' : כ"ז . כענשה להרשעו' כדתי'
 ל"ס תניב כענשו עבריתו והק"ס כהמ'
 כרעשי כענשה לחדש הקב"ה היד וביכ'
 כענשי כ' כ"ה' ארזי' דרין כ"ו : לקהל
 תענשו : ע' כ"ן כענשו וכו' כח' ימי' תקד'
 ומצי' ארזי' כה"ל הוא דתניב כענשאל
 כ"ו יידי' כענשו עפ"ה מה נאמר להרשע' וכו'
 ארזי' מה נבר הכח כדתיבן להלן עם
 על יידי' כענשו עפ"ה מה כענשי כענשי
 להרשע לעלויט כל ה"ל הפלטי מחסלס
 לאר' הכנה היד וזה היה כענש סלח'ו
 כח' ארזין וזה נדך' דלעיל כח'ו
 להרשע וכו' כן חס' יסא ארזי' לר' על
 יחלסי' אלא כה' חס' מה כענשה כה' לעס
 כח'ו להרשע וזה היה ארזי' להרשע סל' חן
 היד' ארזי' כח' עדין לא כענש כה'ו
 ואין ייתר נאמר כח'ו סלח'ו ארזי'
 כח'ו מה וכו' ארזי' כח'ו וכלילה כענ'
 כח'ו הוא הכענש הכענש והעל' ארזי'
 לר' כח'ו תענשי' כח'ו והיא חזקה
 כח'ו תחלסי' אלא לקהל תענשו ע'
 כ"ן ועש' כענשו מרזון רוב ה"ל' סענז'
 על' ארזי' רנה כענש' לענין תנשו ע"ו
 כענשו וכן נתי' חל' לקהל תענש כענשו
 נתי' להרשע כענשה היד' ע"ל היה זה
 אלא כ"ו כענשו : יענש זה . חוס' אלא
 כענשו רלס' להכענשו : ענשה כענש וקדק'
 כענש' כענשו כענשו כענשו כענשו
 ודעה ארזי' וכו' : כח'ו כענש' לענשו .
 תענש' כענשה היד' ע"ל כח'ו כענשו
 וכענשונה עד יוס' הכענש' וכענשו כענשו
 עפ"ה מה אלא דלח' לכ"ו כענשו סלח'ו
 כענשו כענשו ענשו תענשין חמי' מה
 נדק' להכענשו ע"ל ארזי' סלח'ו כענשו
 כח'ו להרשע כענשו עפ"ה מה יסא ארזי'
 ע"ו

והקב"ה כענשתיים וטפחיים ריחו באמצע בין שעשו ישראל ארזו מעשה ביקש
 הקב"ה לחוספן מידי' של משה ונבר' ידו של משה וחוספן כמעט הוא שהחתי'
 ימשכו בסוף ואמר *ולכל היד החוקה ייא שלמא על ידא הנברת עליה מינא
 רבי יוחנן בשם רבי יוסה בר אב"י א"ל הלוחות היו מבקשין לפרוח והיה
 משה תופשן דכתיב יואחפש בשני הלחת *תני בשם ר' נחמיה הכתב עצמו
 פרח ר' עורה בשם ר' יודנה כי רבי סימן הלוחות היו משאוי מ' סאה
 והכתב היה סובלן כיון שפרח הכתב ככרו על ידיו של משה ונפלו ונשתברו
 ובמל' התמיד : *רבי סימן בשם ר' בן לוי בימי מלכות זין היו משלשלין
 להם שתי קופות של זהב והיו מעלין שני כבשים פעם אחת שילשלו להם
 שתי קופות של זהב והעלו להן שני גדיים באותה השעה האיר הקב"ה את
 עיניהם ומצאו ב' מלאים כלשבת הזלאים (ג) על אותה השעה *היעיד ר'
 יודה בן אבא על תמיד' של שחר שקרב בארבע שעות וא"ר לוי אף בימי
 מלכות הרשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן
 שני גדיים ובסוף שילשלו להן שתי קופות של זהב והעלו להם שני חזירים
 לא הספיקו להגיע' למחצית החומה עד שנעץ החזיר וקפץ מארץ ישראל
 מ' פרסה באותה השעה גרמו העונות ובמל' התמיד ותרב הבית : והבקעה
 העיר : כתיב *במשעה לחדש הובקעה העיר *ואת אמר הכין אר' תנחום
 ח"ל דעל בקרעה היד' אמה דכ' כתיביתו

עין משפט
 טר פסוק
 לה
 א היד' כ"ו
 תחזיקו ס"ז

גליון
 הש"ס

(א) עי' חס'
 מחסו' דף ט'
 ע"ו ר'ה
 תלח' :
 (ב) עי' ע"ל
 המלכות
 סלח'ו
 ענשו
 חס' כח'
 ר"ס כח'
 ערס' וכו'
 נח' קרל
 ע' י'
 (ג) עי' כענשו
 ר"ה דף ח'
 ע"ל ר'ה

ארבעה ראשי שנים פרק

ראש השנה ח'

סדרה
הש"ס

הואיל

והכפל ט' האחד. ביום שבתה ע"ז נכחה ע"ז חרה
חמשה דברים כדמתן בפרק בתרא דתענית (דף ע"ג)
אבל חורבן בית המקדש תקיפה מוכח ועוד לא דמי לט' באב
לדבר אחת הכפלה ט' זך השנה נחמוט ע"ז הובקעה העיר.
הייט בראשונה אבל בשניה הובקעה

ואמר רב הונא בר חנינא סי. והנה יד שגרה נחמ טכ סה סוף
במקור ק"ט וסגור סכ סה ק"ה כ"ד עקרי הובקעה קיס"ט
ע"ז ט"ס. אה"ד ע"ז ט"ס סג"ה ט"ס י"ד א"י סוף וסג"ה
ליאמר נחמט וסג"ה: ט' פרה סג"ה ט"ס. חנה לסג"ה

(וראה מחזק ט"ס נספחה
תת)

ב"י ומשום הכי עבדין ב"י תענית
וה"ן ברייתא מחזיקין בירושלמי וגרסי'
נה י"ז נחמוט ואע"ג דכתיב בקרא
נתענה לחדש לקבול חטונות היו
ט' ופליגי א"ש דין ורזיה לומר
דמתן סדרה טע נחטונות ולא
לד' הפסוק לטעו נחמוט שהיו
סבורים: זך השנה באב טע
נשך. בפרק בתרא דתענית (דף
נ"ג) רמי קראי אהדי דנמוט מלכיס
כתיב דנשך בשנתה וכספר ירמיה
כתיב בעשור לחדש וישך ונ' ו'
ומשני דב' לחדש נכחו א"יכיס
להיכל ואכלו וטעו ט' [שביעין] שמיני
ותשיעו עד שפנה היום לפותחי ערב
היו ט' האב ונשך עד שקיעת
החמה בעשור :

וירך רבי אליעזר ורמח. מחגי'
דעל כסליו מפני מטכה לא
הוה ליה לאקשווי דלעולם לא חשיב יו"ט
ואפילו הכי מדליקין נרות וכו' לנס:
ותשוק

דאמר רב הונא בר בינא אמר ריש חסדא
מאי דכתיב 'כה אמר ה' צבאות צום
רביעי וצום הרביעי וצום השביעי וצום
העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה
קרי להו צום וקרי להו ששון ושמחה
בזמן שיש שלום יהיו. לששון ולשמחה
אין שלום צום אמר רב פפא הכי קאמר
בזמן שיש שלום יהיו לששון ולשמחה יש
גורת המלכות צום אין גורת המלכות ואין
שלום רצו מתעניין רצו אין מתעניין אי הכי
ט"ב נמי אמר רב פפא שאני מ' באב הואיל
והוכפלו בו צרות דאמר מר "ב' באב
חרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביחד
ונדרשה העיר חניא *אמר ריש ארבעה
דברים היה ר' עזרזרש *ואני אין דורש כמותו
צום הרביעי זה ט' נחמוט שבו הובקעה
העיר שנאמר (רביעי) בחשעה לחדש
ויהוק הרעב בעיר ולא היה להם לעם
הארץ ותבקע העיר ואבאי קרי ליה רביעי
רביעי לחדשים צום הרביעי זה חשעה
באב שבו נשרף בית אלהינו ואבאי קרי ליה חמישי חמישי לחדשים צום
השביעי זה ג' בחשרי שבו נהרג גדליה בן אדחם ומי הרגו ישמעאל
בן נתניה הרגו ללמדך ששקלה מיתהן של צדיקים כשריפת בית אלהינו
ואבאי קרי ליה שביעי שביעי לחדשים צום העשירי זה עשרה במבט שבו
סמך מלך בבל על ירושלים שנאמר ויהי דבר ה' אלי בשנה החשיעית
בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר בן אדם כתב לך את שם היום את

תורה אד
כך: ר"ל אין סג"ה. וכן ורש"ס
יאה לא מדרשק טלחם עליהו:
לרצפס דברים טלח ט' ח' אחת
מקו ויג' ט"ן בספספא 'וסטה (דף)
וכספרי בן ח'ס ידבי הארסס
ונו' הלל והבקר ישח ונו' ודל
טרה אח בן הבר המכירה ונו':
סמך מלך בבל. החחול ללר עליה:
שפופס לגולס. לגולת ימיה טל
לכבל אחת עשרה שנה לפני החורבן:
שלי אופר על ראשון. שבער
מקרא: ראשון. לפורעטה בתהלה
הובקעה העיר והח"כ נשך הבית
בהשנה באב ובהשרי שלאחריו נהרג
גדליה ובטבת שלאחריו בלחה
השמועה: ופול אופר על ראשון.
שפסוק אחרון לפורעטה: ופל
ספרון. שצמקרא ראשון לפורעטה
שהרי תחילה סמך והח"כ הובקעה
נחמל י"ז נחמוט שהא ראשון צמקרא
אחרון לכתיבה בבל שהא מלאחר
צמקרא: אלא שהא פוגס לסדר
פדשים. ואמר שלא הקפיד המקרא
אלא על סדר החשיים לקד מנה
חמו קודם לפנה ולפי מנה אף
לכדר פורעטה: כפול פניס
הפניה. ימים טובים שקבטו החכים
ט' ניסם שארעטו כהס ואסרוס
בהשנה ויש מהן אף בהסדר ובהסוס
במגילה אחת חלון יומיא דלא

ס"י פ"א ספסל
כ"י א"ה ר"ה
ט"י סג"ה

ג"י סמך
ל"ח ס"י סוף
ר"ב

השנה טה

וה"ס וספ"ה וספ"ה

ל"ח ספ"ה
הרביעי

גליון
הש"ס

נ"ס ואלו אין
ודר כספ"ה
ס"י סג"ה
כ"י יוסף
י"ד ס"י רש"ס
ס"ג :

א"ת פ"ס פ"ה, תורה ש"ה ב' ז"ר ר"ק

ב"ס דילן מחזק ציה סכי חזיר לן וזכורסלמי סלמי חעכית
מחזק רגס צלחטונה הובקעה צ"י אלא מחמת לרות עעו
צמטק ופי' קכזן עדה וסקצ"ס סכיח להס טעווחס כדי
לידע כמס סוכפל הלכה עד סלח ידעו מספר ימי סחדס
אלח סכתקסה סכי כוחס ספסוק כחצו צרה"ק וליך סייך
עעווס וסענין סוח כך אע"ג סככחצ ספסוק אחר סומעסה
צפועל מ"מ ימיו' ראה כל סענין צכצוזה כומה זון קודס
ולז סכלסח זס צכצוזה חוח קסה אז כלטער סרזס
צחזוחו כמו איעס חסכה גדולה כופלת עליו וכל ארכצוסי'
כוקסי' וסיל ורעדס אחזוחו ואלע"ג סלז עעז צדיקו' צס'
וצחזיון סס"ק מ"מ מוכז לערו ס' סכור סחוחס סעחיד
להיוח ציוס ע' אעפ"י סהכחוסו סיה' ציוס י"ז מ"מ מוכז
לערו ס' סכור סחוח יוס ע' וקוצ כססקין מוכזוחו וידע
סעעס מ"מ ליוס עליו לכחוצ כך כדי לידע כומה מחלער
סניעו אז והנה אס ימיו' סלח כלח רק מוכזן סחוח
טעס מוכז לערו מ"מ לומר מוכע"ס סהכחוסו סקצ"ס כל

הסכור ע"י הלכ סלחס סוח סמוכיס כמ"ס לענין מוכע"ס
והסכר סזס סוח צעלמו סרפוחס וסכנין ועי"ז סהס סמועני'
מן סלכ ססוח סמוע ע"כ סס כמסליס יחי' כככציס וסיינו
סוח מוכס מספר לככצ' כמ"ס לעיל:
ואמר צעכר סיידן צמדכ צעכרס ונו' וזילקוט למלך
סעסס דיחקי למלך לצכיו וסלח יאנוכו אין דעחו
סלימוס עליו ע"כ סללוהו ג' דכז' אס אזור על סן סן
ועל ללו ללו הכי דיחקו קיימח וסכס ס"כ צלחיס מקוס
צמדכ צעכרס צלחיס זון צעסחי עסכ חדס מ"ס ס' צלוחו
זון אסחי סכוחו אה קיחון ומזח כדע סס' מוכע"ס צדעח
מייסכח ע"ס וסוח כלח סחוח עוד אסז'ל סהכלח סקצ"ס
לעסח אה כל סעחיד לצול וכסכיס"י צפסוק עד סיס
סלחחון וס"כ צמדכ צעכרס סוח סוככזו סלכרו ודי זסז
סוח ימי סחוס צכלכרו סכוח סחצ ירוסלס ודי זסז עד
סיצלו ספסוחס מלומר די ע"ד דכתי' ויסס מוכרס כעדן
ועככח כנן ס' וסיינו מוככר צעכרס, סנה כתי' צט'
צחדס הובקעס סעיר ולכו מוקובלי צ"י הובקעס סעיר

כד) אבל אחי קשה לי לדעת הנמוקי דסל דגני וזרק
מן המיזב הוא מחילת המעשה. ודכוותיה גבי
חדליק אש לאו כמאן חדליק לאחר מאן משכינן לו. אלא
כאלו חדליק מעידה דמי. וכמאן דאגמרה לגמרי בהיה
שפתא. מהא דחמרינן בכושה (דף ט"ו ע"א) הקומץ מחימתי
חמיר שרייב באכילה. רבי חגיגא אומר משמשלוט ט
האור. רבי יוחנן אמר משתלית האור ברובו. והשתא לדעה
הנמוקי אחאי בעי לר"י משתלית האור ברובו. הא לדידיה
דס"ל אשו משום חליו מיד שלט ט האור הרי היא משוכה
כאלו היא שרופה טלה. דכשהלית בה האור נתשכ כאלו
כבר נשרפה לגמרי באותה שעה. וי"ל דשאיני החם דגלי קרא
דכשינן שילית האור ברובה דוקא. דכתיב הנה פלה קיטור
הארץ בקיטור הכבשן. ואין כבשן משלה קיטור עד שתלית
הארץ ברובו. כמבאר במנחות (דף כ"ו ע"ב). ומה"ש
מחלקינן שם בין לקלוט בין להחיר. דרק להחיר בעינן רוב
אבל לקלוט סגי משמשלוט ט האור עי"ש. — עוד קשה לי
מהא דחמרינן בחטנית (דף כ"ט) אמר רבי יוחנן חילתלי
הייתי באותו הדור לא קבעתיו אלא בעשירי מפני שרובו של
היכל טו נשרף עי"ש. והשתא לדעת הנמוקי דא אשו משום
חליו חשוב כאלו נגמר מיד באותה שעה. אי"כ הרי שפיר
קבטו כחשישי שאו הולט האש כהיכל ד' ונמשכ כאלו נשרף
לגמרי כזו השעה. ואז נעשה הכל. וי"ל דח"מ כיון שבעשירי
נשרף רובא של היכל היה לן לקבוע החטנית כיום זה. כי
החטנית הוא זכר לחורבן ואז היה החורבן יומר גלי וידוע
לכל. ודו"ק:

כ"ד
 וזרק
 (דף ט"ו ע"א)
 חמיר שרייב באכילה

דרי נחבאר היטב דבחן לכ"ע חזלינן בחר בסוף ואם נא
 אחר וסברה טרם ששלט בה החן חייב וא"כ ה"ג
 כמדון דירן אש כח אחד והשליך המשא לים אפי"פ דבלא"ה
 נמ היה המשא הלך לאיבוד. מ"מ כיון דהשתא עדיין לא
 שלמו בה גלי היס הוא דומיא דזורק חן ואם כח אחר וסברה
 חייב. וה"ג המשליך את המשא לים חייב:

חמיר שרייב באכילה (דף ט"ו ע"א)

— שריפת ביהמ"ק בעשירי —

נדרעת דעת הנמוקי יוסף שאין איסור על
 הדלקת גרות שבת גם למ"ד אשו
 משום חיצוי, משום דאזלינן בחר תחילת
 המעשה. והקשה בוכרון יהונתן (חור"מ סי' ב'
 כ"ד) שכתענית כ"ט אמר ר"י שאלמלי הייתי
 כדור החורבן הייתי קובע צום ט' באב ב'
 באב, מפני שרובו של היכל נשרף בו,
 ולהנמוקי אזלינן בחר תחילת המעשה.
ואולם לק"מ, דגם לד' הנמוקי
 שבהדלקה המתמשכת והולכת מתייחסת אל
 מדליקה, זהו דוקא כשנדלקה כבר, דאז אמרינן
 דהמעשה התייחס אל הגברא משעה שהדליק,
 אך ודאי שכל עוד שהאש לא הגיעה אל
 העצים, אין העצים תבערה. והוי כמו הזורק חן

אל כלי נטילת ידים או לכוס קידוש, שפשוט
 שכל עוד שהחץ לא הגיע אליו ונטל ידיו בכלי
 או קידש בכוס, שיצא י"ח. שרק לאחר שנשבר
 אנו דנים אימתי השובר נחשב ששברו.

ובן הוא בנדו"ד, שכודאי שביהמ"ק נחשב
 לשרוף רק כשעה שנשרף, היינו ביום העשירי,
 ורק כלפי הגברא, היינו הרומאים השורפים,
 נחשב ששרפוהו כבר מיום התשיעי באב. ואנו
 לא מתענים משום הדלקת הרומאים אלא משום
 שריפת בית אלוקינן, שרובה התרחשה ביום י'
 באב. ואולי חכמים שקבעו ליום ט' סברו שישנו
 ג"כ חסרון כזה שהני רשיעי הדליקו הבערה
 ביום ט', ואזלינן בחר המעשה.

ודבר נעשו בחידושי אמרתי בקוף מעלי אר"י אי הרימא התם קבענא
 בעשירי משום שרנו של היכל צו נשרף ול"ל דאקס"ל דנאו צו
 פרילים נחלל נמלא משלנו צו זרים נט' וחליתו צו האש מיד ילא
 לחלי' נמלא בעשירי נשרף בית חל ע"כ לא קבענא בעשירי והנה נע"ז
 ל"ג ע"כ הכל נמלא חיי' ר"י בן שאול חרבי יע"ש ועלי' חסד הק דובאו
 פרילים יל עם מ"ש חוקטת מנלה ה' ע"כ כ"ה ונקס וכו' ח"כ י"ל וכו'
 וק"ל ורגיל אי לייטצ מה שמדקדקי' גס וק"ל דלא כד ה' מעטת
 דנמלא צ' הענפים היו אחת עקקס לעקור ולא תרזו לו וקס פ"א רלה
 לומר כיון דלדודי חידמי ואמרת דיל"ד הרי כסמל ע"כ נצנת מל גס
 י"ז תמח נצנת (אס לא שקידס ע"פ ראי' ועיבר תמח) ול"כ ת"ט לא
 נקס לומר ב"ז נתמח כיון דלדודי חידמי ולין לומר ת"כ וב"ז נתמח
 תרזו לו חכמי ז"א דהא חק לא קי"ל הכי אפי"כ ל"ל צי"ז נתמח לא

אורח חיים
 חלק א'
 סי' קכ"ג

בעשרה בטבת ואיכו גופיה דחי שבת מכש"כ שמשלים בערב
 שבת התענית. ומזה לקח האבודרהם]. והנה נראה לומר עוד
 בדעת ר' יוחנן שהבית נשרף בעשירי משום דבאמת אמרו בעו"ג
 כי"צ דעל כלי שרת צאו פרילים וחללוה וכן הבא גמי כיון
 שנשרף הבית נפקע קדושתו ותו ה' נשרף בית של חול משום
 דצאו פרילים וחללוה אבל ר' יוחנן סבר דקדושת הבית קיים
 אף בחורבנו וכרבינו דהמקריב בזמן הזה חייב בזמנים ק"ז אי"כ
 עיקרו נשרף בעשירי ודו"ק.

אורח חיים
 חלק א'
 סי' קכ"ג

התעניות

ה' אלי בשנה ונחשיתיה בחודש העשירי בעשור לחודש למסר. בן אדם בתוב לך את שם
 חיות חוה. ונקרא בזה העשירי שנה בחודש העשירי. והיה ראוי להקריבו קודם סטור
 והתעניות אלא שכתב בסוד המזרחים. ומקמי: בנפלא קרי' להן ששון וקרי' להן ששון
 ושחרן רבא בזמן דאיבא שלום בזמן שבית המקדש קיים עבד ששון בלשון דאיבא ששון
 עבד בזה המידעו דאיבא שלום וליבא ששון דכו' מתענין דכו' אין מתענין פירוש דליבא
 שלום שובית ארב וליבא ששון במקום ידוע בישראל דכו' דכז' הנפלאו שלם
 להתענות אין בית דין שמיחילין עליהם להתענות דכו' רוב הנפלאו להתענות. וכתב
 הרמב"ן תנשיו פבר דכו' ונמנו להתענות וקבלו עליהם לעיכ' מסור ליחיד לשרון מרין
 וכל שכן בזהות הללו שבבנותיהו שרבו בזה בישראל אין שלום. הלכך ויציין וכל
 להתענות שרבי הקבלה ותקנת בבימים צ"כ עוד מתענין בייג בחד המסור לניסן דאיט
 מסור בכתב ולא בהלמד אלא שחכמים וספרותים תקנתו חזר התייבא החלטה. וכתב
 אבן חירחי שאיט לשם וכר תקנית מסור שחרי אין אנו מתענין צ' ימים לילה ויום.
 ועוד שואתם בנסח חזי שבמסר מסור ד. י"ז ופבר מרדכי ויעש ככל אשר נהנה עליו
 מסור שלמד שעבר יום ראשון של פסח בתענית חמין נחלה נששה עשר בביתן סר לרבי
 (והשע' ה' י"ב) ושבח חמין מסורתי. והין התענית אלא על שם וישלח חזקוני מסר
 בששון בייג בו אמר קהלה לכל הוא. וכן פירוש בירושלמי ובפירוש בנשיא ונקאלו
 להתענות זכ' פירוש דיה ולכך אין מתענין אלא יום אחד עד ששון. והילוק יש ביניהם
 שארבעת המזמות אל בדיחין לעמים בשלח בשבת והין פוערה בשבת שאיט אל לעולם
 בשבת אבל הוא אל לעמים ביום ששי ומתענין בו ביום ומסילו חיה אל בשבת לא חזי
 יסלים לרדחתי ליום אחד מפני שבאחד בו (יחיד כד' ב') בעצם חיות וזה כמו ביום המסורים
 ושאר המזמות אינן חלק לעולם ביום ששי. ועוד י"ג/ב באחד שאל לחיזה בשבת פקדימין
 ומתענין חמישי שווא י"ג. כי לא חזי יסלין לרדחתי ליום ראשון שלאחר השבת מפני
 שווא יום פורים וגם ביום ששי לא חזי יסלק להתענות בעבוד ומסילוחה ומתענותים

שק חכמה פ' ב' ת"ע

וע"ז נוח משה ככרוכיא, האם תדמו כי אני ענין ואינו
 קדושה בלתי ממות ד', עד כי נהערר כנודי עשיתם
 לכם עגל, חלילה גם אני איש כמוכם, והתורה אינה
 תלויה צי, ואף אם לא בלתי היתה התורה נמליחותה
 בלי שני חלילה, והראיה כי לית שנה שהיו נופים
 נמדבר לא היה הדבור מתיחס למשה ואל תדמו כי המקדש
 והמשכן המה ענינים קדושים נעמס, חלילה, השי"ת
 שורה נחוד נכיו, ואם המה כאלם ענרו נרית, הוסר מהם
 כל הקדושה והמה ככלי חול צאו פרילים ויחללוה וטיטום
 נכנס לקה"ק חונה עמו ולא ניזוק, כי הוסר קדושתו.
 ויותר מזה הלוחות מכתב אלקים, גם המה אינם קדושים
 נעלם רק בשצילכם, וכאשר זנתה כלה נחוד חופתה המה
 נחשנים לנצלי חרש ואין נהם קדושה מלד עמס, רק
 נשצילכם שאתם שומרים אותם. סוף דבר אין שום ענין
 קדוש נעולם ויוחס לו העבודה והכניעה, רק השי"ת שמו
 הוא קדוש נמליחותו המחוייבת ולו נאווה תהלה ועבודה,
 וכל הקדושות המה מלד נזוי שנה הצורל לננות משכן
 לעשות צו זנחים וקרצנות לשם הי"ת בלנד, והכרוכים

ס פה אמר יהוה זכאות צום הרביעי וצום
החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה
לכית יהודה לששון ולשמחה ולמגדים טובים
ותאמת והשלום אהבו: ס כפה אמר יהוה
זכאות עד אשר יבאו עמים ושבו

מלכים ב כו כה

כ קי א על-אף יהוה נתנה בירושלם
וכיהודה עד השלכו אתם מעל פני
ומיד צדקתו פסקו ככל: ס כה א יהו
כשנת החשעית לסלכו בתרש העשירי
בעשור לתרש פא ובכרמאור פקדו
ככל הוא וכל-חילו על-ירושלם נתן
עליה וקנו עליה דיק סביב: כ ותבא
העיר פמנור עד עשתי עשרה שנה
לשלק צדקתו: נ פתשעה לתרש חזק
הרעב קעיד ולא-יתה לחם לעם
הארץ: ו ותבקע העיר וכל-אנשי
המלחמה ו החילה וידו שער ו בין
החמתיים אשר על-גן הפקד ובשנים
על-העיר סביב חלק גוד הערבה:
ה נקדפו חיל-בשדים אתר הפקד
ישנו אתו בערבות ידו וכל-חילו
נמצו מעליו: ו ותפשו את-הפקד ועלו
אתו אל-פקד ככל רבלתה

נב א בן-עשרים ואתת שנה צדקתו כמלכו
ואתת עשרה שנה סלק בירושלם ושם
אמו המיסל סי: מסקל פת-דמיהו מלכיה:
כ תעש הרע בעיני יהוה ככל אשר-עשה
היוקם: נ קי א על-אף יהוה נתנה
בירושלם ויהודה עד השלכו אותם מעל
פני ומיד צדקתו פסקו ככל: ו יהו
כשנה החשעית לסלכו בתרש העשירי
בעשור לתרש פא ובכרמאור פקדו ככל
הוא וכל-חילו על-ירושלם וקנו עליה וקנו
עליה דיק סביב: ה ותבא העיר פמנור עד
עשתי עשרה שנה לשלק צדקתו:
ו בתרש הרביעי פתשעה לתרש חזק
הרעב קעיד ולא-יתה לחם לעם הארץ:
ו ותבקע העיר וכל-אנשי המלחמה יחדו
תבאו מהעיר לילה וידו שער בין
החמתיים אשר על-גן הפקד ובשנים על
העיר סביב חלק גוד הערבה: ה נקדפו
חיל-בשדים אתר הפקד בשני את

יוקאל כו

כד א ויהו רב-יהודה אלי בשנה החשעית
בתרש העשירי בעשור לתרש לאמר: כ כך
אדם כתוב סי: פתבלך את-שם האם את-עצם
היום הזה סמך סלכו ככל אל-ירושלם בעצם
היום הזה: נ ומשל אל-בית-הפקד משל
ואמרת אליהם פה אמר אדני יהוה שפת

יוקאל לו

ה בשוב-צדיק סצדקתו ועשה עול ומת
פרם: ס ובשוב רשע פרשעתו ועשה
משפט וצדקה עליהם הוא יהיה: כ ואמרתם
לא יתכן גוד אדני איש כדרכיו אשפות
אתכם בית ישראל: פ ס ויהו בשתי עשרה
שנה בעשירי פתמשה לתרש לגלותנו פא
אלי הפלים מירושלם לאמר הנתה העיר:
כ נד-יהוה היתה אלי בערב לפני בוא
הפלים ופתח את-פי עד-בוא אלי כבקר
ופתח פי ולא נאמתי עוד: פ ס ויהו
רב-יהוה אלי לאמר: ס כן-אזים ישיבי
הררבות האלה על-אדמת ישראל אמרים
לאמר אתח יהו אברהם וירש את-הארץ
ואנחנו רבים לנו נתנה הארץ למורשה: ס
ס לכן אמר אליהם פה אמר ו אדני יהוה

דמה לו למ

הונתן לכות שם: פ ס תבאו כל-השנים
אל-דמיהו ושאלו אתו ונר להם ככל
הדברים האלה אשר צוה הפקד ותלשו
ספנו כי לא-נשמע תדברי: ס ותשב
דמיהו פתער הפסדה עד-יום אשר-
גלגה ירושלם ס ו יהוה באשר גלגה
ירושלם: למ א בשנה החשעית לצדקתו
סלק יהוה בתרש העשירי פא
ובכרמאור פקדו ככל וכל-חילו אל-
ירושלם וקנו עליה: כ בעשתי-עשרה
שנה לצדקתו בתרש הרביעי פתשעה
לתרש רבלתה העיר: נ תבאו כל שני

ל' יום טוב / יום טוב / יום טוב
 ח' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל' ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט

דברים אור' ס' תנ"ך

ג' וכו' ואם חלו בשבת נדחין עד אחר השבת. כפרק קמח דמגילה (וה) חנן זמן עלי הכהנים והעם והשטה כאלו וחגיגה והקהל מאחרין ולא מקדמין וסירש רש"י השטה כאב שאל להיות בשבת והוא הדין לשטה עשר נחמח ולעשרה שבת והאי דנקט השטה כאב משום דהיכפלו ט' זרות והכל מחפזין ט' אבל שאר זמנות אמרינן במסכת ראש השנה (ט:) ר' לרנא מחפזין ר' לרנא מחפזין: וכן הרמב"ם (שם) כתב אחד מארבעה זמנות שאל להיות בשבת דוחין אותה לאחר השבת חל להיות ערב שבת מחפזין ערב שבת וכתב הרב המניח אחד מארבעה זמנות שאל להיות בשבת וכו' השטה כאב מאחרין ולא מקדמין משום דלקדמי פורענותא לא מקדמין ומגילה (ה) וממילא דהוא הדין לשאר חפזיות. וסמל להיות ערב שבת כחנן כן נפסקה הלכה בעירובין (חא:): מחפזים ומשלים וכתב הרמב"ם (פסר האשטיל ח"ג פ"ג טו) שלא אמרו משלים אלא שליט אוכל קודם שקיפת החמה אבל דאי משמשקת החמה מחוססת שבת הוא וכנר קדש היום אם לזה לאכול אוכל שריון שוכנם למחוס שבת שוב אינו ראוי להחפזות עכ"ל. וזה שכתב בשם הרמב"ם (נחבאר ממה שכתוב בסמ"ח רמ"ט טו) ד"ה ולעין וסמ"ח חקפ"ג וכו': וד"ה וכן יוד: וד"ה דוד אטודרהס כתב כהלכות חפזיות ועמ' מדו שעשרה שבתה הוא משונה משאר חפזיות שאם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר מפני שנאמר ט' ויחזקאל כד נז בעלם היום היה כמו יום הכסופים (ו) ולא ידעתי מנין לו זה, וכתב עוד דעשרה שבתה חל לפעמים בשני ומחפזין ט'

הסעודה אחר הלוח * וכן בס' בשבת לאחר הלוח כבר נסו ללוי ערב מיו"ד בשבת יום לרה ומזכרה יום כרע לויב בקודש ללוד על עיר ויום הוא קשה לישראל למלוד יואר מיום שרנן הכית כי ס"ב אינו דוחה שבת ואלו יו"ד שבת לפי קביעות קדמונים שהי' אפשר להיות בשבת כבר כתב הב"י בשם אבודרהם כי דוחה שבת כמו יו"ב ומזה מופת כי לרה גדולה היה וכל החללות קשות וזיון שכנר הוהרה הכרעוה מלמעלה ללוד על עיר כבר אח"כ היה הדרך כנפשה לפני לויבי עמו לעשות כאלו זמנו בעו"ה * ולכן אף ס' בשבת מהא"ר ותוכחה כי בחצי היום נסו ללוי ערב ליו"ד * ולזאת ראו איד זה

ח' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל' ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט

שכנר הנחלת ביום הכוהו כדי שיחזור ויבנה לפחזו, וכה ראוי לפשות י"ט לולי שוכנר בו לדיק גדלי וקצטוהו חפזיות, איכ ש"מ ששקולב מיתח לדיקים כשריפת בית חלקינו כד.

[צום בעשירי זה עשרה בטבת וכו' ואינו אינו אומר כן אלא לום בעשירי זה חמשה בטבת וכו', ויום שמוטה כיום שרפה]. כנה מה שאמרו הראשונים [אבודרהם בסדר חפזות חפזיות וכו' ד"ה אורי ס' חקין] אי חל יו"ד שבת בשבת כי מחפזים בו דכתיב כחוב לך עלם היום הזה טעמו של יום, ר"ל רמז מן החורב ולמד שרנן דוחה שנג שבת, שכרי אח"ל [ב"ר פ' י"ג] וטענה טענה וכנן ערב שבת כי וכו' וכו' אור וכו' וכו' שנתו שנתו כי ואיך נפל על זולתו בנימין אחיו ויך על חורבן זיכרתיך בשבת, ועיכ דוחה שנג שבת. אלא קשה מאי אולמיח דעשרה בטבת עמי מהשטה כאב שליט דוחה שנג שבת. אבל באמת כמו שכתבתי ע"ד. שכתחלת כ"ה היא יואר רשב מגומרה כי אז הלמח יושבה, וכן איחל סוף מסכתא מכות רבי עקיבא כפרהא שוטל יולא מביח קודש בקדושים שחק כי אמר טעם הלמח יושבה.

והנה ביום יו"ד שבת שנה פי נדוקיכו כתב כפורעניות וכתנבר והולך עד חשבה כאב שנת י"א, ולא נמרב הכית וכתוב חס שונן בה ליון לא יוסיק לבגלותך, וכה ראוי להיות יום שמחה כמו ששחק ריע ברלוחו שוטל יולא מביח קיק, אך מדיון לא נמרב כפורעניות לגמרי שכרי ג' חשרי אחר זה כי

כ"ה י"ח י"ג י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל' ל"א ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז ל"ח ל"ט

מה הסיבה שעשרה בטבת יותר חמור מכל התעניות. יש יסוד שמוכח בגמרא (חגיגה טז.) אתחלתא דפורענותא עדיפא. אמנם בטבעו של האדם הוא מתפעל יותר מסוף הפורענות, אבל באמת התחלת הפורענות יותר חמורה. משום ששם מנתח הסיבה לפורענות, ומה שקורה אח"כ היא תוצאה של ההתחלה, וכבא ממילא, ולכן עשרה בטבת חמור יותר מכל התעניות.

ואפשר להמחיש את זה עם ההסבר של הגה"צ ר' אליהו לופיאן ז"ל. כתוב בקהלת כי לא ידע האדם את עיניו כדגים שנאחזים במצודה רעה". הסביר ר' אליהו שהדג חושב שהסוף שלו מגיע כאשר מוציאים אותו מהמים, ואינו יודע שהסוף שלו היה כאשר נאחו במצודה, ומה שמציאים אותו אח"כ מהמים זו רק תוצאה של זה. אף בעניינינו נאמר כי התחלת פורענות זה הזמן שנבטיים למצודה ואח"כ תוצאה של זה. ואע"פ שגם אחר התחלת הפורענות אפשר עדיין לקרוע את בור הדין, אבל זה הרבה יותר קשה. כמו שרש"י אומר על הפסוק 'יקראוהו אסוף' שיעקב אבינו לא פחד מהדרך אלא פחד מהשטן שמקטרג בשעת הסכנה, שכשהשטן מקטרג קשה מאד לעמוד נגדו. המשגיח ז"ל הוסיף, שכמו שכסכנה גשמית יש את המושג שהשטן מקטרג, כן הדבר כסכנה רוחנית, אם ע"פ רבי שמ"ס יש כאן סכנה, אז ח"ו יש שטן שמקטרג. התחלת פורענות זו כבר שעת סכנה גם באופן טבעי, וגם שהגידה התחילה קצת, והשטן מקטרג, ואז קשה לעמוד נגד זה. ולכן עשרה בטבת כ"כ חמור, שהיתה כבר תחילת הפורענות וצריך הרבה זכויות ע"מ להציל.

922 פ. 222 (372)

ז

לסיכום, הצגתי ותיארתי כאן תופעה שלא תועדה עד כה במחקר: אמירת קינות בברכת ירושלים בעשרה בטבת ובשבעה עשר בתמוז. סדרי קינות אלו זהים באופיים לסדרי הקינות של תשעה באב: הקינות באות ברצף, בלי אמירת י"ג המידות בין פיוט לפיוט, ובסופן בא בדרך כלל פיוט נחמה. סדרי הקינות המתועדים כאן התגבשו ככל הנראה בשלב מאוחר יחסית, אך ייתכן שעצם קיומה של התופעה יש בו כדי לזרוע אור על המנהג הארץ ישראלי הקדום בצומות הקלים. אם, כטענת אליצור, הפייטנים הארץ ישראלים הקדומים לא חיברו פיוטי סליחות לצומות אלו, אפשר שהם הרחיבו בקינות בברכת ירושלים, בדומה למנהגם בתשעה באב.

ח

לקמן מובאים סדרי הקינות כפי שהם מופיעים בשלושת כתבי היד המרכזיים שנדונו כאן:⁶¹

1. הקינות בכ"י א (לעשרה בטבת)

אָנְכֶּרָה אֶשׁ [...]

[ב..] צַר סָמֶךְ וְדִיבְאֵנִי

גַּם עֲתָה הִילָאֵנִי

פּוֹ-מֶן <

נִפְרָץ גְּדִירִי / וְנִבְרַס דְּבִירִי / וְיֵהִי לְאֶבֶל פִּינוּרִי / בְּצוּם הָעֲשִׂירִי

1 אוכרה וכו': אפשר אולי להשלים: 'אָנְכֶּרָה אֶשׁן קְרָאֵנִי', על דרך פתיחת הטלית: 'אוכרה מצוק אשר קראני של יוסף אבן אביתור (אליצור [לעיל הערה 2], עמ' 102); לקווי הדמיון שבין שני פיוטים אלו ראה לעיל הערה 47. 2 צר סמך: נבוכדנצר ('צר') התקרב לירושלים ושם עליה מצור, על פי יח' כד 2 ('סמך מלך בבל אל ירושלים'). 3 גם [...] הילאני: איוב טו 7. 4 נפרץ [...] דבירי: אמנם דברים אלו לא התרחשו בעשרה בטבת; הזמנת הדבקעו ('נפרץ גדירי') בשבעה עשר בתמוז, המקדש הרב ('נזרס דבירי') בתשעה באב; אך המצור שהתחיל בעשרה בטבת הוביל ברמשך לשני מאורעות אלו. השוואה תופעה דומה בקדומה 'אף סער ברונזו ור' לעשרה בטבת (אליצור [לעיל הערה 6], עמ' 118, טור 3, וראה בביאור שם, עמ' 122). ויהי [...] כינודי: איוב ל 31. בצום העשירי: הצום של החדש העשירי, הוא טבת; השוואה: זכ' ח 19.

ומצליחים מחדו עוסק בדרכים ארוכים וסוגים רחלי וכל בית ישראל צריך להתחיל עליהם.

(7) והיות בארחת הירושל

מצליח טוב כזה ומצליח מצליח. שוכן על קוץ מוציב להשתוקק עם והבדל להורגים בצדקם. כן מוציב כל קוץ לעשות זכר מה לרחם ונשי מסם. מבני בקיוד שוכני חול ומחויבים בו על החזרים ועל והקודים (קוץ מי שפיץ שפיח ד' במדיא). כן מוציב כל אדם להסיף בטוהר ולהסמות להיבית של כלל בית ישראל. וזה היות מה שדורה היסוד במדיא (ארץ מי קל"ב. סיב) שקיוד ימים אחר. על"ע. גם אם אין ימים בבית רבנסת. יאמר מי שאין לו אב ואם על פנים רעלם. וחזר על כך גם בדין (מי שפיץ): "בדל כל מדי ישראל".

ומסחר שחלטה היה שפי שפחה עם משה ארץ וספר. שיבדל לו עם בשנה שיאמר בו קיוד לעילי נשמחתם (פיץ ב"באז הלכה' לבעל. משנה בדרוד. ברוח מי קל"ב). ל"הבנת והאשיות בודת את ויום מס. שפיץ במכת ליום. קיוד כללי. מסמת שפיצים: א) שדא היום שוב והולך חרות יום שוב מסר מלך בבל אל החמה בחרבו בית ראשו. וכל הערות והול לאת שפיץ לאומנת. והל זה שדוד ומשון מ"ב. כ) יש סבת שפיצים ומהו וכל מי שחפץ להתענות ביים המידון כפי החלטה (קוץ שפיץ). משהו להתענות ביים שפת ארץ ואמר יסל בקלות לעשות זאת. לעשיי במכת ודי כך זה וזה עם תענית הוא. לעיני שוב. שפיץ מי שאין לו סודים עונשו בשדור רק בודרת משוחף בודים של הספר. עלי לשתחול עזר ומשוחפים של חוללים לומר. קיוד' עליהם. והם יסל יתענה ביים עוקבק. ובמדת שדא תענית צדק בין זה וזה

ויש לי להודיע מלך המלכים המעשים שהקודשים שנהרגו על קודשת השם אינם ולקיים לאשירת קיוד אחרים. כיון שאלה אינן רחוקים פני הודים כל עיני. לסי מה שנוסק במדיע (סיס שפיץ) שפי שנובד (אמר בספר) מוכנסו בדיעות. והם ששפכו עם והמדי עייש. על אחת כמה וכמה סודו כי שנובדו עבוד יהודים כלב. שחפיל ליום מידים שלא יצטרק כלל אפילו לקיים.

אבל זה שיבדל נבחר. כי בספרים והקודשים מסודר לומר. שאפילו צדיקים נסדרים וקיסם להקנים שונים ומגוונים להמלים סודים לדגה ונתון

1717 הג'ת

Mach 13, 1951

במסל לרין בכנין זה. ובמספר כמעט 30.9 כמעט שיבדו פ"ד מבנסת.

ביתם שד תנסאנתו

הקדמה המבנה מסתמר המבנה מציליבני. ברובו הם. דימאל-נאפול. תורה רבה קנה ובוללנו בדין ברקע שי"ט לקיודים יום שפיץ. לסי הבנה פ"ד המדע והמדינה ונאפול וכו' ליום שד תנסאנתו. לסי הבנה - ליידי אפנס בדין מסודר והודיע פ"ד המדינה של שד תנסאנתו - ב"ד שד פולז פלחמה תנולל. יאמר תנולל. זה יום י. ולבנה.

הינ"ד י. מרביץ

לא ידע רזה. אך קראנו לך יום שד המבנה וינדלן משהו.

הינ"ד י. מרביץ

מכוננת היא לחוק. חוק. שנתרן. ייסטר לספולת.

הינ"ד י. מרביץ

המספר שפיץ שי"ט קל"ב. היא היא שד מבר מבנסת מ. ברוב דרכים מ"ב לראיתו דגם עזב שד מספר. זה בכו לה"ה יום לפני זה. מן הארץ זה. פ"ד פורץ יום זה למחר מה"עצות עם כמה וכמה מבריס בחזר לעדו שפיץ. חותום לפ"ד חזרונה.

הינ"ד י. מרביץ

המספר של דה ודענו לקיוד. היא היא שד מבר מבנסת מ. ברוב דרכים מ"ב לראיתו דגם עזב שד מספר. זה בכו לה"ה יום לפני זה. מן הארץ זה. פ"ד פורץ יום זה למחר מה"עצות עם כמה וכמה מבריס בחזר לעדו שפיץ. חותום לפ"ד חזרונה.

הינ"ד י. מרביץ

המספר של דה ודענו לקיוד. היא היא שד מבר מבנסת מ. ברוב דרכים מ"ב לראיתו דגם עזב שד מספר. זה בכו לה"ה יום לפני זה. מן הארץ זה. פ"ד פורץ יום זה למחר מה"עצות עם כמה וכמה מבריס בחזר לעדו שפיץ. חותום לפ"ד חזרונה.

הינ"ד י. מרביץ

המספר של דה ודענו לקיוד. היא היא שד מבר מבנסת מ. ברוב דרכים מ"ב לראיתו דגם עזב שד מספר. זה בכו לה"ה יום לפני זה. מן הארץ זה. פ"ד פורץ יום זה למחר מה"עצות עם כמה וכמה מבריס בחזר לעדו שפיץ. חותום לפ"ד חזרונה.

למלקמה להצקם מאויביהם. והם היו מאקספיו לאט לאט. בדרך
מלכות פולין פשהולכים למלקמה המה הולכים בפתון רב ולא
בזריות. להפך הם נקדרים ותיגים. שהולכים בזריות ולא בצפלות.

גורה של ק"ק נקרב

נהיה בשמוע הצורך חקיל ימיש שיהודים רבים נהאקסו
לק"ק נקרב ועסקם קוף ונהב לרב וגם ק"ק נקרב בצפמה היתה
מקלגת בצשירות וניהתה קהלה גדולה נחשוכה לאלהים. של חקמים
וסופרים. קלמתי משפט. צדק גליו זה וצפה - נרצחים. בבו שלח
חקיל ימיש ראש אחר. צורך היהודים. על ק"ק הנ"ל ועמו קשש
מאות איש שולפי חרב וכתב לראשי אנשי העיר שיהיו בעונם.
ואנשי העיר הקדימו נצשה לנשמע לסייעם בקל פתם. לא קפני
אחבקים אלא קפני שנאת היהודים. ויהי ביום ד' כ' סיון. באו
השופטין סמוך לעיר נקרב. ויראו היהודים את החיל למרחוק
ויחברו לבם. אכל לא היו יודעין אם הם מצעם פולין או מצעם
קוזקין. אף על פי כן הלכו כל היהודים עם נשיהם וטפם וקסף
והב שלקם אל המבצר וקגרו המבצר בדלתים ובריחים להקלחם
בנגד. מה עשו הרשעים הקוזקין? עשו להם דגלים כמו שיש לעם
פולין. כי לא יש הפך אחר בין עם פולין לקוזקין רק בדגליהם.
ואנשי העיר היו יודעין מן זו הערקה והיו קוראים אל היהודים
שבמבצר: פתחו השער כי זה החיל מצעם פולין. שקאו לצורך

כ' גרמאן ד' ה'תש"ו
פיה משורה

מגלת איכה במדאיב.

איכה קחט קבל-ה'תש
גדה אף וקטר ויהי
די תהי קרשים קט וקט
יד על גל - קטרי קט

איכה. למלי תהי מים על תרם טטטון סט ין לטון כלי ין כל תרם העבר טאן
ל טקנה ולחן תכוכ אף טהיה תכוכ סיוח סין טמר כטס, קי סיו טי
לחן סטטיס כהה אלפים חלמדי חמדי סטקלח סטגר ורש על טס סטון סטטוס
והגרים טברי תרה טטו הכל סטקס לפיח, מוטס כט ק סיוס לטלי תרם
והקד סטטור תרס כלי קרה סטס סיהי חס ערה אכר ירש ממו רש
והס כל סיוס ק הוקס לא חיל לטטוף טק רב טרטי חילטו סטטס ימיס טאן.
יד טרס על כל מחט, מחט טי, סטרה ולטיה, מחט ארש וטליח
מלכס וחלחח, וחמדי כט הטיס סק לטטוס, וכטס סטטוח כה כטטוח
וכד סטטוח.

בבה חקיה בילח ח'ב
על קדוש קהל נעסירב
הקדש קטש הקטס וקרב
ובי קסל קטנו רב

בבה. כרסת ילל וכיה, מלגן הרב סטטי, ותחוט טטטרי וטטה לא נטטו
חמר אף לכרסת כבי חמט טמט טיט, לטכ טה טרס חל
חמטטס אל ירש חט, וטיס טטטוח: טטרה כל טטרה על ארס כר הקליה
סען וטיוק כרה נטו, כט טטטור סדי סטרה טטה וטטור טטוף (טטליס
ל"ז), וטיס חל וטט וק טט. אל ק"ז טל לטטטל טטטון על חטטס חקוזט
לקרל אל חמטטוח ואל חטטוס וגי ויחזט טיט וטטה וטטטטט חל חט.
על קדוסי נטטייב. ק"ה טטטוח כחלה על טטט טטט טטטט טטט
חל חל חטטטל וטטטטט חטט חטטטל חלח, חמח וטטט וט' טט
אף טטט על חיל כרף טטטט טטטט טט, ורש חטט טטט חט
למטל חטל טטט ח' חט, ולחחח לטטטל כחלה וטטטט טטטט לטטט טטטט
טולין חלחט טטט טטטט טטטט טטטט טטטט טטטט טטטט, טטטט
וטטט טטטטטט טטט טטט טטטט טטטט חטטט חטטט טטטט טטטט
טרה חלח וטטה טרי חטטט חטטט טטטט, וטטט חלח וק טטו כל חמטטט

שהלך למדינה אחרת ועשו להם גאונות ארץ דארבע ארצות יצו
טרפה מקנות הגונות. וחקנו טטטית צבור, לכל קדינת פולין ביום
עשרים בחרש סיון לדורות. בו ביום שנעשו טריגות נקרב פידיע
לכל שהיתה קהלה ראשונה שסקרו עסקם להריגה על קדשת
השם. וכותם טטטור לנו וטטט: יקום דקם.
נהי אחר הדברים האלה גדל המלך את הרכס וישנוגדי
על כל השרים ופשהו. שר צבא על כל פתנה פולין. ולא קבל
עליו להיות שר צבא. עד שיטן לו הנדלה כל ימי תייו. אף

